

Samuel Lehtikoinen

HIEMAN TAITEESTANI

Kuvataiteen koulutusohjelma

2016

HIEMAN TAITEESTANI

Lehikoinen, Samuel
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutusohjelma
Toukokuu 2016
Ohjaaja: Velhonoja, Matti , Hautala, Päivi-Maria
Sivumäärä: 21
Liitteitä: -

Asiasanat: taide, maalaustaide, luovuus

Opinnäytetyöni sisältää omia pohdintojani taiteellisesta kehityksestäni, siitä kuinka ylipäätään päädyin opiskelemaan taidetta ja kuinka taiteen rooli on muuttunut elämässäni. Analysoin myös hieman omia teoskuviani, aina vanhemmasta materiaalista itse lopputyöhön saakka. Tarkoitukseni oli sanallistaa omaa taidettani ja taideprosessiani.

ABOUT MY ART

Lehikoinen, Samuel

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Fine Arts

May 2016

Supervisor: Velhonoja, Matti, Hautala, Päivi-Maria

Number of pages: 21

Appendices: -

Keywords: art, painting, creativity

In my thesis, I reflected on my past artistic journey, how I ended up studying art in the first place and how the role of art has changed in my life. I also analyzed some of my paintings. My intension was to put my art and artistic process into words.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	5
2 OMA TAITEENI	5
3 KUINKA TÄHÄN ON TULTU	11
4 EPÄKUNTO	15
5 KUUMEUNI	19
LÄHTEET.....	21

1 JOHDANTO

Näin neljän vuoden jälkeen, on ollut hyvä katsoa taaksepäin, mitä polkuja pitkin on kuljettu tähän pisteeseen. Viimeiset vuodet ovat olleet intensiivistä, ja paikoin raskastakin aikaa, Kankaanpään omituisessa, luovassa kuplassa. Taidekoulussa eletty aika on ollut täynnä itsetutkiskelua ja uusien käsitteiden sisäistämistä, navigointia taiteen hämmentävässä maailmassa. Kirjoituksen tavoitteena on ollut, omalla rajallisella sanavarastollani selventää ja sanallistaa taidettani ja siihen liittyviä prosesseja. Käyn läpi taiteellista matkaani varhaisemmista töistä tähän päivään, sitä kuinka olen siirtynyt ekspressiivisestä maalaamisesta harkitumpaan viivan käyttöön ja meditatiiviseen tekemiseen. Kerron oman kuvallisen maailmani rakentamisesta ja kasvustani kärsivälliseksi maalariksi. Lopuksi sivuan myös hieman itse lopputyöprosessiani. Tekstin oheen olen valinnut joitain oleellisia teoskuviani, joista osaa avaan tarkemmin.

2 OMA TAITEENI

Pakkomielle luoda uutta ja outoa.

Harmonian etsimistä, keskittymistä kaaoksen keskellä.

Vieras valo syvyyksissä.

Loputon kuumepainajainen.

(Samuel Lehtikainen)

Kun minulta kysytään, mitä maalaan, koen vaikeuksia sanallistaa sitä helposti yhteen lauseeseen. Maalaukseni eivät esitä mitään selkeää olemassa olevaa, mutta en luonnehtisi myöskään abstraktiksi.

"Kun en halua nimittää teoksiani abstrakteiksi, kutsun niitä tuntemattomiksi, oudoiksi tai uusiksi muodoiksi. Uudella muodolla tarkoitan kuvallista aihetta, jota en ole aikaisemmin nähnyt, tai jonka muodon tekemisen lähtökohtana eivät ole olleet havainnot mistään olemassa olevasta kohteesta. Maalauksen aihe, joka ei viittaa suoraan mihinkään asiaan todellisuudessa, on samalla teoksissani esitys maalauksen muodon etsimisestä."

(Baumgartner 2015, 11)

Maalaan maisemia vieraalta planeetalta, jotain toisesta ulottuvuudesta, tai mikroskooppisia näkymiä oman pään sisältä.

Teosten kasvustot ja verkostot jatkuvat loputtomiin, niihin voi sukeltaa syvemmälle ja syvemmälle, pääsemättä lopulta minnekään. Voi vain antautua aaltoilevan liikkeen mukaan. Rakennan yhtenäisiä, hengittäviä organismeja, jotain orgaanisen ja epäorgaanisen väliltä, hengittävää terästä. Taustalla ajatus ikuisuudesta, vankina aineettomassa tilassa, limbossa. Sukellus lapsuuden kuumepainajaisiin.

Kuva 1, Depths, akryyli kovalevyllä, 120 x 95 cm, 2014

Maalaamisen kautta olen löytänyt oman lohdullisen maailman, johon voi uppoutua ahdistuksen keskellä. Sen kautta tuon esille jotain totuutta itsestäni, kaivan ylös pohjamudista. Kaikessa luovassa tekemisessäni löytyy tietty melankolinen pohjavire. Oli se sitten kuvan tai musiikin muodossa. Maalauksen aloitan aina mustasta pohjaväristä, kitaralla soivat yleensä matalimmat nuotit ja mollisävelet. Värimaailmani on suurimmaksi osaksi hillittyä kylmän sinistä ja kelmeää vihreän kuultoa. Läpikuultavaa

värien liukua, vähäeleisillä harkituilla tehosteilla. Erityisesti itseäni miellyttävät voimakkaat kontrastit: pimeässä tilassa kirkas valo ja sen luomat varjot ja heijastukset. Taskulampun välke öisessä metsässä, samaa tunnelmaa yritän tavoittaa omissa töissäni. Näen töissäni myös musiikkia, soittoharrastus tukee myös maalaamista, molemmissa pätee samat rytmin säännöt. Maalaustilanteessa musiikin kuuntelu vahvistaa omaan harmoniseen tilaan sulkeutumista, pakenemista toiseen ulottuvuuteen.

Karkeammista ekspressiivisistä kokeiluista olen hiljalleen siirtynyt herkempään ja hillitympään viivan käyttöön. Tasapaino ja vahvan tunnelman rakentaminen on tärkeää. En koe itseäni varsinaisesti väri-ihmiseksi, viiva ja rytmi ovat itselleni oleellinen asia, sekä käsinkosketeltava plastisuus. Koen vielä arkuutta värin käytössäni, toisaalta nykyiseen ilmaisuuni kuuluu lähes monokromaattinen paletti. Muutama perussävy samasta ja yksi tehoväri valokohtiin. Tärkeää on, että teos pysyy hallinnassa, eikä karkaa käsistä elämään omaa elämäänsä.

Olen löytänyt itseni tekemästä yhä suurempia teoksia, jolloin tavoittelemani kolmiulotteisuuden illuusio ja syvyys pääsee paremmin oikeuksiinsa. Myös tekemisen fyysisyys on tärkeää, se että joudun liikkumaan työn äärellä. Samassa maalauksessa yhdistyy sommitteluvaiheessa pitkät koko käsivarren vedot, ja myöhemmissä vaiheissa tarkka, pieniin yksityiskohtiin paneutuminen. Suuren koon kanssa teosten maailma tuntuu todelliselta, siihen on helppo uppoutua ja paeta. Suuressa koossa maalaukset toimivat eri tavalla eri etäisyyksiltä katsottuna. Kaukaa katsottuna tekstuuri saattaa näyttää loppuun saakka hiotulta, mutta lähempää tarkastellessa voi nähdä lennokkaammat siveltimen vedot.

Pohjasommitelman teko on impulsiivista viivojen vetelyä, kunnes löydän oikean rytmin, joka vie mukanaan. Luon joka teokselle omat säännöt, kuinka käytän viivaa, miten valo käyttäytyy. Aloitan johonkin väriin taitetusta tummanharmaasta, jolla alan toistamaan löytämäni tekstuuria koko teoksen alalta. Kun sommitelma on tehty, aloitan saman prosessin taas alusta, pienemmällä siveltimellä ja vaaleammalla värillä. Yleensä teen kolme tai neljä kerrosta, ennen kuin aloitan viimeistelyn, jolloin lisään huippuvalot ja mustimmat mustat.

Ennen kaikkea maalaaminen on minulle meditaatiota, olen tämän hetkisen teossarjan myötä kehittänyt selkeän rutiinin maalaamiseen. Rakennan kuvaa pikkuhiljaa kerroksittain, toistaen samaa kuviota päiväkausia. Kun alun kankeuden jälkeen pääsee vauhtiin, niin ranteen liikkeistä tulee automaattista soljuvaa aaltoilua, jonka keskeyttää välissä värien sekoittaminen ja siveltimen huuhtelu. Loppujen lopuksi teos tuntuu syntyvän itseksensä.

"Työskentelyssäni, jota ohjaavat usein säännöt tai itse sille määrittämäni reunaehdot, ajaudun helposti alueelle, jolla haluankin välttää tietoisuutta omasta työskentelystäni. Tekemisen myötä maalaus ikään kuin valmistuu huomaamatta. Tekijänä "unohdun työskentelemään. Kun olen tunnistanut teokseni valmiina, tekemisen jälki eli maalauksen tekotavan esitys katoaa tai sillä ei ole enää merkitystä. Tekemisen jälki korvautuu uuella muodolla, valmiin kuvion lumolla. Tällainen teos näyttää tekijälleen kuin ensimmäisenä kuvana. Maalaus syntyi huomaamatta, mutta kokemus sen aitoudesta ja varmuus siitä, että kyseessä on todella valmis työ, vastaa ikään kuin jonkin unohtuneen totuuden muistamista."

(Baumgartner 2015, 12)

Kuva 2, Mediation, vesiliukoinen öljyväri kankaalle, 167 x 113 cm, 2015

Kuva 3, Gray & Gold, vesiliukoinen öljyvärei kankaalle, 167 x 113 cm, 2015

Kuva 4. Neural Pathways, vesiliukoinen öljyvärei mdf-levylle, 2015

Viimeistelyvaihe on koko prosessin nautittavin vaihe, jolloin edeltävä uurastus palkitaan. Kuinka pienillä lisäyksillä voi virittää kuvapinnan, ja saada sen väreilemään uudella tavalla. Joskus puuttuva elementti on yksi piste purkkivalikoista teoksen valoisimpaan kohtaan, jonka jälkeen työ herää lopulta henkiin. Kun teos on pitkällä, kuulostelen ja katselen eri etäisyyksiltä, pidän taukoa ja jätän muhimaan alitajuntaan.

Lopettaminen onkin usein vaikeaa, olen joutunut opettelemaan tekemään päätöksen, milloin työ on valmis. Toisinaan loputon viimeistelyvimma vie mukanaan, jolloin maalaaminen menee helposti ylityöstämisen puolelle. On parempi jättää hieman kesken, kuin maalata tukkoon. Muutoin teoksesta katoaa hengittävyys. On tärkeää, että työskentelyn meditaation henki ja rentous välittyy valmiista työstä, eikä se tunnu pakotetulta.

Ideat teoksiin tulevat valmiina mielikuvina, yleensä nukkumaan mennessä, kävelyllä tai vaikka autolla ajaessa. Silloin kun aivot ovat rentoutuneessa tilassa eikä häiritsevät ajatukset vaivaa. Harvoina hetkinä tekemisessä saavuttaa tietyn sähköisen tunteen, flow-tilan, jolloin teos etenee suurin harppauksin. Suurin osa luomistyöstä on joutoaikaa, jolloin ideat muhivat alitajunnassa, nousten pintaan yllättävissä tilanteissa. Vaikka nykyään olen varmempi aiheideni kanssa, on toisinaan aloittamisessa korkeampi kynnyks, ja asennoituminen maalaamiseen ammattimaisempi. Tiedän tarkemmin mitä maalaukselta ja itseltäni odotan.

Parhaimmillaan maalaaminen on seikkailu, joka ottaa yllättäviä käännteitä ja ulottuu vuuksia mitä ei voinut alunperin odottaa. Teoksen painopiste saattaa muuttua täysin tekoprosessin aikana, maalauksen keskellä valkenee uusia asioita, kuinka katsoo ja havainnoi ympäröivää maailmaa, salattuja piirteitä itsestään. Jokainen teos on askel eteenpäin, johonkin yhtä palaa valmiimpaan kokonaisuuteen. Lisämotivaatiota tuo tunne minkä saa onnistuneesta teoksesta, kun maalaus saavuttaa alkuperäisen mielikuvan ja idean, viime vuosien kehityksen näkee myös siinä, että teos vastaa yhä tarkemmin alkuperäistä ideaa.

"Paradoksaalisesti ajattelen, että vaikka en tiedä, minkä näköistä teosta olen lopulta tekemässä, tiedän miten voin sen tehdä. Maalatessa siis tiedän, milloin kulloinenkin

työ pitää lopettaa. Tämä tunne tai tieto voi olla hyvinkin täsmällistä, ja olen verrannut sitä joskus myös muistamisen kokemukseen. Jossakin vaiheessa teos näyttää valmiilta ja sen edessä voi todeta: aivan niin, tältä sen juuri pitikin näyttää!"

(Baumgartner 2015, 11)

Tarkoitukseni on, että kuka tahansa, ilman aiempaa taiteen tuntemusta tai harrastuneisuutta saa jotain irti teoksistani. Ne herättävät tunnistettavia miellelyhtymiä, jotain käsin kosketeltavaa, mutta myös vierasta ja outoa, toivon mukaan jotain mitä katsoja ei ole juuri siinä muodossa nähnyt käsiteltävän.

3 KUINKA TÄHÄN ON TULTU

Maalaamisen aloitin varsinaisesti syksyllä 2011, jolloin aloitin opiskelut Oriveden opiston kuvataidelinjalla. Olin kolmatta vuotta monotonisessa toimistotöissä, ja tullut siihen pisteeseen, että oli elämänmuutoksen aika. Ennen sitä olin valmistunut media-assistentiksi Jyväskylän ammattiopistosta. Kahtena peräkkäisenä vuotena olin hakenut media-alan jatko-opintoihin, mutta jäänyt vaille opiskelupaikkaa. Päätin pitää välivuoden. Päädyin Oriveden opiston kuvataidelinjalle. Olin aluksi epäileväinen, ajatus Orivedelle muuttamisesta oli suurin kynnyks, kahdeksan tuhannen asukkaan tuppukylään. Kuvataidelinja oli luonnollinen valinta. Olinhan aina piirtänyt, vaikka viimevuosina piirtäminen olikin rajoittunut lähinnä töissä erinäisten lomakkeiden ja muistilappujen kääntöpuolille loppoaikana. Olin asennoitunut hakemaan medianomin koulutukseen jälleen seuraavana keväänä, eikä media-alan opinnoissa kuvallisesta osaamisesta ole haittaakaan, ainakaan graafisen suunnittelun parissa.

Pieneen paikkakuntaan ja meluisassa asuntolassa asumiseen tottumisen jälkeen, niin kuin monen opiskelutoverin kohdalla, taide vei mennessään. Avautui uusi maailma, jonka olemassa olosta en ollut tietoinen. Muistan alun kankeuden, kuin opetteli uutta kieltä, ahdistus tyhjän maalauspuhjan edessä. Oleellista opetuksessa oli, ettei yritetty ohjata mihinkään tiettyyn muottiin, vaan tekemään sitä mikä tun-

tui luonnollisemmalta. Oli suuri paljastus, että taiteen tekemisessä ei ole sääntöjä, vaan että voin oikeasti tehdä mitä haluan. Taide on jotain mitä ei saa kahlittua, sen kuuluu olla puhdasta ja suodattamatonta. Vierailevien opettajien ja luennoitsijoiden avulla sai jonkinlaisen läpileikkauksen kuvataiteilijan ammatista ja Suomen taidekentästä. Opetus oli yksilöllistä ja omat vahvuudet huomioivaa, ja niihin kannustettiin

Muistan kuinka maailmaa alkoi katsoa uusin silmin. Mallipiirustuskurssien myötä kaikkea edessä olevaa havainnoi ja tarkasteli uudella tavalla. Imi itseensä kuvia ja ajatuksia. Maisemien sijaan näki sommitelmia, alkoi tallentamaan mieleensä kuvia muhimaan alitajuntaan. Kännykän kamera sai käyttöä, tuntui että kaikki nähty täytyi tallentaa muistiin tulevaa käyttöä varten: rakentamaan mieleen omaa kuvapankkia, josta ammentaa aina tarpeen mukaan.

Vuosi oli myös intensiivistä itsetutkiskelun aikaa, siihen en ollut varautunut. Ulkopuolinen ohjaus ajoi kuin huomaamatta syvällisempään ajatteluun, mielestä aukeni monia lukkoja. Sain väläyksiä omasta potentiaalistani, kuinka olin laiminlyönyt luovaa osaamistani. Mieleen on jäänyt kaverin linkkaamasta artikkeli, jossa oli lista itselle esitettäviä kysymyksiä. Yksi jäi erityisesti mieleen, kysy mitä 8-vuotias minä olisi mieltä elämästäsi ja päätöksistäsi, tekeekö se hänet surulliseksi vai iloiseksi. Muistan kun ala-asteella kysyttiin mitä aion isona, vastasin aina, että minusta tulee taiteilija. Tähän mennessä olin vielä aikeissa jatkaa media-alan opintoja, kuitenkin kevään puolella olin jo hakemassa Tampereelle ja Kankaanpäähän taideopintoihin. Kiertoteiden kautta löysin jälleen lapsuuden haaveammattini, kahdeksan vuotias minä olisi ylpeä.

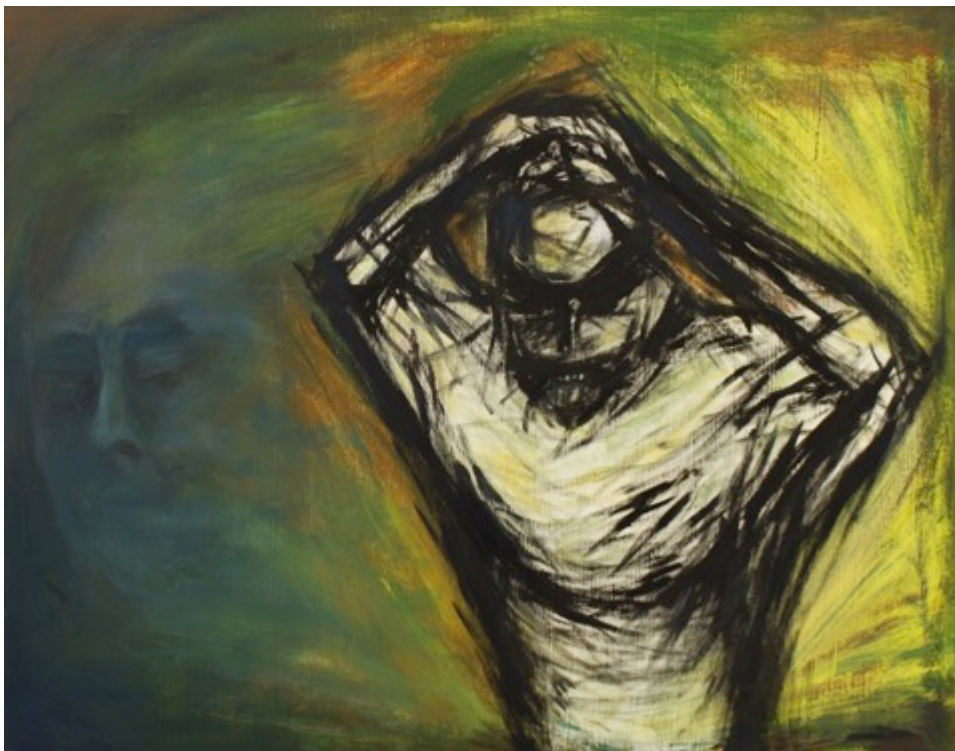
Aluksi kuva-aiheeni kumpusi siihenastisesta kuvataidekasvatuksesta, joka rajoittui lähinnä metallilevyjen kansitaiteeseen. Yritin kuitenkin tietoisesti päästä tuosta ummehtuneesta pääkallokuvastosta eroon. Pian minusta tuli ekspressiivinen maalari (Kuva 4, Kuva5).

Kuvasin lähinnä tuskaisia, vääntyneitä ihmishahmoja ja kasvoja, ja yksinäisiä kulkijoita avarissa, tyhjissä maisemissa.

Kuva-aiheet kumpusivat silloisesta sosiaalisesta ahdistuksesta ja yksinäisyydestä. Päämäärättömyydestä, tulevaisuus oli epävarmaa, olin yksin suurien elämänmuutosten edessä. Teoksista puskee vahvasti läpi nuoruuden angstia, ja yleistä hämmennystä. Taiteen rooli on ollut myös aggressioiden purkua, kuvan ja etenkin musiikin kanssa, molemmat ilmaisumuodot ovat aina kulkeneet käsi kädessä.

Kuva 4, Läpivalaistu raivo, öljyväri kovalevylle, 2012

Kuva 5, Mielensä vanki, öljyväri kovalevyllä, 2012

Kankaanpää oli luonnollista jatkumoa opistovuodelle. Sama vapaus omassa taiteen tekemisessä, ketään ei yritetä sulloa samaan muottiin, vaan annettiin aikaa omaa tyyliänsä. On ollut hienoa seurata kuinka opiskelijatovereiden ilmaisu on kasvanut nykyiseen muotoonsa, yllättäen samassa työtilassa työskentelystä huolimatta jokaisen omintakeinen tyyli ja tekotavat ovat pysyneet, kehittyneet omassa kuplassaan. Tärkeää taiteen opiskelussa onkin opiskelijayhteisössä toisiltaan oppiminen, yömyöhään käydyt baarikeskustelut taiteesta, ovat yhtä tärkeitä kuin luennotkin, ja opiskeluaikana syntyneet ystävyysuhteet tulevat varmasti tärkeäksi voimavaraksi taidekentälle siirtyessä.

4 EPÄKUNTO

”Ihmisen kolmivaiheisessa biorytmissä – ponnistelu, virkistys, lepo – taide-elämys kuuluu virkistysten piiriin ja virkistykseen puute vaikuttaa ihmisen psykofyysiseen järjestelmään hieman samalla tavoin kuin unenpuute. Ihminen välttämättä tarvitsee elvyttävän ja uudistavan virkistäytymisen. Psykologisesti ajatellen taide-elämysten puuttuminen merkitsee että ihminen jää vaille syvästi elvyttäviä kokemuksia ja psyykkinen järjestelmä ennen pitkää ”ylikuumenee” tai ”leikkaa kiinni” aivan samalla tavoin kuin pitkällisessä riittävän levon puutteessa.

Muuan viisas on verrannut hyvää taide-elämystä sellaiseen vilvoittavaan uneen jossa ihmissielun parhaimmat ja salatuimmat puolet heräävät eloon. Näinkin asian tietysti voi runollisesti ilmaista kunhan runolliset ilmaisut eivät saa unohtamaan sitä realiteettia että ilman hyviä taideteoksia tämä kova maailmamme on vielä kovempi. Taide on niitä ihminen-nimisen luonnon ilmiön biologisia realiteetteja joihin ei ole syytä suhtautua mielivaltaisesti tai metafyyssistikään vaan jotka on aihetta tiedostaa myös tieteellisesti, jopa luonnontieteellisesti ja lääketieteellisesti - ihminenhän alkaa lapsesta ja taiteenkin on oltava osa elämänympäristöä jo alusta saakka.”

(Lahtela 1974, 11)

Kankaanpäässä opiskeluaikaa on varjostanut terveysongelmat. 2013 vuoden keväällä sairastuin kuumeeseen, josta en ole vielääkään täysin palautunut. Lähes vuoden ravausin eri lääkäreillä, etsin syytä väsymykselle, unettomuudelle, ja liudalle muita oireita. Yhdeksän kuukauden kuluttua sain diagnoosiksi kilpirauhasen vajaatoiminnan. (Joskin lopullinen diagnoosi on vielä tässäkin vaiheessa, muuttuvien tilanteiden vuoksi kysymysmerkki.) Opiskelu muuttui alun innostuksesta lähinnä kursseista selviytymiseksi, eikä oma panostus ole ollut toivotunlaista. Iso osa vähäisestä energiasta on mennyt omien oireiden ja tuntemusten kuulusteluun. Kaikki stressi on ollut myrkyä. On joutunut opettelemaan jättäytymään pois, antaa itselleen aikaa palautua.. Luontaisesti tunnollisena suorittajatyypinä se on ollut vaikeaa, vaikka kuinka askel painaa, eikä ajatus kulje, on raahauduttava koululle ajoissa ja lähdettävä viimeisten joukossa.

Elo on ollut jatkuvaa tasapainon etsimistä, vaan ei tiedä mistä etsiä. Oma ihmispotentiaali on haudattuna. Sairastelu-aika on opettanut kehon järjestelmän hauraudesta, kun yksi osa käy vajaalla, muu kaatuu perässä dominopalikoiden tavoin.

Hoito tuntuu olevan aina kokeilua, roiskitaan sinne tänne, jospa tämä lääkitys ja tämä annostus toimisi. Mutta se nähdään vasta kahdeksan viikon kuluttua. Verikokeita tehdään vain näön vuoksi. Yritän kuvailla tuntemuksia ja oireita, suomenkielen sanat loppuvat kesken. Ilmaisua on rajallista, haluan repiä jotain itsestäni esille, oksentaa ulos väkivaltaisesti. Ensi viikolla tämä menee ohi. Ehkä ensi vuonna.

Koulutöiden kanssa pystyn keskittymään yhteen rajattuun asiaan kerralla. Haasteiden kasaantuessa tunnen paineen kasvavan fyysisesti ja psyykkisesti, keho lämpöilee, yöunet menevät. Fyysinen rasitus on ollut pahinta, ja liikuntaharrastukset ovat jääneet ja jättäneet ison aukon elämään. Samalla taiteesta on tullut tärkeämpää ajan käytön kannalta, etenkin musiikki ja sen tekeminen on pitänyt järjissään, unettomina öinä kitara tuo lohtua. Myös mielekkäät aktiviteetit, kuten sosiaaliset riennot ja ystävien näkeminen on joskus liian kuluttavaa ja palautuminen saattaa kestää päiväkausia. Elämän epätasapaino on pakottanut karsimaan kaiken turhan pois. Priorisoin voimavarani tarkasti, monien samanaikaisten asioiden hoitaminen on kuluttavaa, keskityn suorittamaan vähimmän vaadittavan, kaivaudun kuoreeni ja odotan, palaudun kunnes on taas seuraavaan haasteen vuoro.

Kuva 6, Epäkunnossa, sekatekniikka MDF-levylle, 60 x 80 cm, 2013

Yllä oleva teos on kasvanut itselleni tärkeäksi (Kuva 6). Taiteen yksi hieno aspekti, on sen toimiminen emotionaalisenä aikakoneena, kyseinen teos toimii minulla muistutuksena huonommasta voinnista. Maalaus syntyi yhdistelmätekniikan kurssilla 2013. Teoksessa käytin akryy livärejä ja hiiltä. Likaisella siniharmaalla pohjalla on rujosti piirretty riutunut ja nääntynyt hahmo. Hahmo koostuu jostain hauraasta materiaalista, pysyen hädin tuskin kasassa, pienestä henkäyksestä se ehkä hajoaa tuhkana ilmaan. Hahmon kasvot peittää pahvilautanen, johon leikatut silmänreiät, joiden takaa kolmiulotteista massasta muovatut surumieliset, siniset silmät. Teos vie minut tuohon olotilaan. Ilmeetön ja kasvoton hahmo, varjo entisestä itsestään. Katsoen maailmaa paperilautasen takaa. Tunteeton, väritön, hajuton olemassaolo. Turhautumisen tunne, lukittuna omaan raskaaseen kehoon, pelko ja epävarmuus tulevasta. Teos on myös otanta myös sen hetkisestä luovasta tilasta, riisuttu ja raaka ilmaisu, pienimmällä mahdollisella vaivalla ja energian käytöllä toteutettu, huolimaton ja vähäeleinen jälki. Ajan saatossa ja työtilasta toiseen siirtelystä johtuen pahvinaamari on

kolhiintunut ja likaantunut, aika on tuonut oman karun lisänsä ja muistutuksen ajan kulumisesta.

Terveysten horjuessa on viimeistään tajunnut, että ei ole kontrollissa. Elämä ei mene kään oman käsikirjoituksen mukaan, vaan joutuu antautumaan virran vietäväksi ja keskittyä pitämään itsestään huolen parhaansa mukaan. Kuitenkin, kun elämä on ollut epävarmimmillaan, on taiteeseen tullut varmuus. Taide on ainut asia, jossa minulla on kontrolli ja päätäntävalta. Taiteessa etsin tasapainoa ja pysyvyyttä elämään, vastakohtaa kaaokselle. Se on minun. Luon jotain mitä kukaan muu ei olisi voinut luoda, mitä ei vielä äsken ollut olemassa. Näinä vuosina voi selkeästi huomata oman tyylini hioutumisen. Ekspressiiviset kokeilut ovat vähentyneet. Tekemiseen on tullut järjestelmällisyys ja harkinta, säännöt.

Vaikka vielä toisinaan takapakit iskevät vasten kasvoja. Tuuli on hiljalleen kääntymässä ja toipuminen on alla. Toipumisen voi huomata taiteen tekemisessä, mieli on virkeämpi ja ideat virtaavat vapaammin. Uudet ideat eivät vaadi yhtä suurta ponnistelua, ennen kaikkea tekemiseen on tullut taas ilo, enää itseään ei tarvitse pakottaa työhuoneelle. Kun mieli alkaa kirkastumaan, on saanut muistutuksen kuinka etuoikeutettu on, ei ole itseäänselvyys että on löytänyt sen mitä haluaa tehdä.

Puoliteholla elo on ollut omalla tavallaan arvokasta aikaa, kun katselen taaksepäin mitä kaikkea olen saanut aikaan kehon ollessa vikasetotilassa. On taas luksusta taas keskittyä täysin voimin omaan taiteeseen, ja muuhunkin elämään. Ei tarvitse perua menoja ja laskelmoida arkisia askareita oman jaksamisen ja palautumisen varaan.

Olen tyytyväinen, että olen pakottanut itseni työhuoneelle silloinkin, kun askel tuntuu raskaalta, eikä ajatus kulje. Olen luonut rutiinin, täytyy mennä eteenpäin, vaikka se onkin verikkaista. Jättää jotain jälkeensä tai ei, kunhan tekee.

5 KUUMEUNI

Kuva 7, Fever Dream, vesiliukoinen öljyvärei kankaalle, 200 x 170 cm, 2016

Lopputyöni on Fever Dream -niminen öljyväreimaalaus (Kuva 7). Teoksen maalasin vesiliukoisilla öljyväreillä cotton duck -kankaalle. Alkuperäinen suunnitelmani oli tehdä usean isokokoisin maalauksen sarja, mutta näyttelypaikan tilalliset rajoitteet osaltaan vaikuttivat siihen, että keskityin lopulta vain yhteen työhön. Teos on toistaiseksi suurikokoisin mitä olen maalannut. Aikaisemmissa töissä olen tutkinut eri sommitelmaratkaisuja ja kuvan rakennetta, kuinka täytän ison kuva-alan pienellä siveltimellä. Lopputyössäni halusin yhdistää oppimani asiat ja tekniikat. Suuren pohjan kanssa pääsin täysin nauttimaan itse maalausprosessista, maalaustelinettä ei tarvinnut, vaan maalaaminen hoitui seisaaltaan, liikkuen teoksen edessä.

Ennen maalaamisen aloittamissa kävin läpi useita eri teosideoita, kuitenkin jokainen luonnoksista tuntui pakotetulta. Menin intuition mukana, mielessäni oli valmiiksi värimaailma ja jonkinlainen abstrakti ajatus kuvan rakenteesta ja sommitelmasta. Aja-

tus jonkinlaisesta kiiltävästä, metallimaisesta materiaalista, kullan ja hopean kimalteita, hienovaraisesti lisättyjä lämpimän punaista hohtoa taustalle.

Rihma tai lonkero punoutuu säännönmukaisesti aina samaan suuntaan, tehokeinoksi paikoitellen orgaanista säännön rikkoutumista.

Kuvan tunnelmasta itselleni tulee mieleen lapsuuden kuumepainajaiset, ison ja paksun viivan yhdistyminen ja kaoottinen, mutta järjestelmällinen sotku. Loputon, ulospääsemätön tila joka imee sisäänsä, teoksen nimi heräsi näistä mielleyhtymistä. Usein saatan painiskelle teoksen nimeämisen kanssa pitkäänkin, mutta tämän teoksen kanssa se oli helppoa, niin kuin koko muukin prosessi. Avain näinkin työlään ja suuren maalauksen kanssa oli säilyttää rauhallinen meditaation henki. En pakottanut itseäni työskentelyyn missään vaiheessa, joinain päivinä saatoin vain pyörähtää työhuoneella, maalata vartin ja lähteä, toisena päivänä prosessi saattoi imeä mukaansa useaksi tunniksi. Maalausprosessini ydin on ennalta määrätty säännöt. Joka vaiheelle on valmiiksi sekoitetut värit. Voin aina vain vetää muutaman viivan ja lähteä.

Mielestäni työssäni kulminoituu onnistuneesti viimeisen kahden vuoden aikainen, löytämäni linja. Teos tuntuu onnistuneelta päätepisteeltä tälle neljän vuoden matkalle, siinä yhdistyy hienosti viimeisen kahden vuoden aikana tekemäni kuvallinen tutkimusmatkani, ja on samalla myös alkusysäys taidekentälle siirtyessä. Vaikka oppiminen ja taiteellinen matka on loputon, tunnen olevani keskellä hyvää luovaa vaihetta. Fyysinen terveys on jälleen noususuhteessa, kuten myös mielen virkeys ja luomisvoima. Opittu kärsivällisyys näkyy myös tämän hetkisissä, hiljalleen työstetyissä teoksissa. On aikaa vielä toipumiseen, taide kulkee rinnalla. Tällä hetkellä tuntemukset ovat vastaavanlaiset kuin aikanaan pääsykokeiden jälkeen. Uuden elämänmuutoksen kynnyksellä, mieleen on muodostunut jonkinlainen käsitys millainen tuleva vaihe voi olla, mutta mielikuva vielä todennäköisesti osoittautuu täysin vääräksi.

LÄHTEET

Baumgartner, S, 2015. Virhe Abstraktissa maalauksessa, tekijän paikka maalauksen rakenteessa. Helsinki: Taideyliopiston Kuvataideakatemia.

Lahtela, M. 1974. Taide kovassa maailmassa. Helsinki: Weiling + Göös.

